

От последното изявление на президента Георги Първанов миналата седмица стана ясно, че той няма никакво намерение да отстъпва от първоначалното изразено твърдо несъгласие с отзоваването на действащите дипломати с принадлежност към бившата Държавна сигурност или разузнавателните служби на Българската народна армия.

В обявения списък от 196 имена 44 се оказаха действащи дипломати, като 35 от тях са посланици, представляващи в момента България по света, чието отзоваване минава задължително през съгласието на държавния глава и негов указ.

Очевидно е обаче, че повече от месец и половина след осветяването на сянката на ДС над българската дипломация (най-масираното присъствие сред българските институции с 47-процента) Първанов няма да се съобрази с три важни фактора по този проблем.

Първият е ясно изразеното обществено мнение „за“ отзоваването на агентите на бившия репресивен апарат на БКП, представящи съвременна България зад граница. Бяха публикувани социологически проучвания, показващи, че над 60 процента от българите желая това. Вторият фактор, с който президента не дава знак, че има точка на допиране е решението на Министерския съвет от 23 декември 2010 г., с което той беше сезиран за отзоваването на посланиците, разкрити като сътрудници на ДС и РУ-ГЩ. На трето място, но не и по значение, е нежеланието на президента да се съобрази с декларацията на Народното събрание от 14 януари 2011 г., призоваваща го за отзоваване на посланиците-агенти.

С протакане на решението, с което България трябва да излезе от ситуацията, се

минимализира общественото мнение и интерес към темата, изместена много бързо в посока на скандалите със записите на СРС-та на управляващите, блокират се следващите действия на правителството по случая и най-вече на МВНР, а посланието от обединяващата парламентарно представените политически партии (без БСП) декларация просто си остава едно пожелание на лист хартия.

В Конституцията е записано, че президентът олицетворява единството на нацията. В случая с посланиците-агенти обаче позицията на държавния глава по никакъв начин не отговаря за подобно изискване, след като Първанов е против преобладаващото общественото мнение, против правителството, против Народното събрание. И вероятно президентът прави всичко това в опит да оправдае своята последователна политика при назначаването на посланици, сътрудници на ДС и да я направи по-приемлива за обществото. В случая обаче обществената и институционална изолация, в която позицията му попадна, няма как да не напомня за образа на [резидента](#) на ДС, който отговаря за възпитанието, ръководенето и обучението на поверените му агенти.

Има и един четвърти фактор, който все още не се е проявил и това е реакцията на засегнатите страни, в които президентът Първанов приоритетно от 2002 г. е назначавал посланици-агенти. Ясно е, че всяка от тези страни следи внимателно развитието на скандала и дипломатичното мълчание на този етап е изчакване на крайното решение на българската държава.

Президентът Георги Първанов обаче си позволи да използва това мълчание, като аргумент в своя полза. Първанов изрази позиция, че основание за освобождаване би имало ако приемащата страна, след като се е запознала с фактите около миналото на посланиците, има резерви към тях. „Фактите на принадлежност към ДС са били известни на повечето от приемащите страни, но те не са реагирали отрицателно, когато са получили агреман, тоест приемащата страна се е съгласила с тези факти и е работила с посланиците в продължение на 3-4 години доста успешно”, заключи президентът. И тъй като директен диалог по тази тема между държавния глава и правителството на Борисов липсва от самото начало (те си говорят чрез медиите или водят кореспонденция) Първанов допълни, че е изпратил писмо до правителството с искане за факти коя приемаща страна как е реагирала на информацията, че българският представител е с досие.

С подобни ходове той трупа аргументи, които да му послужат при предстоящата във времето битка с правителството по въпроса с отзоваването на посланиците.

Тезата му, че приемащите страни са знаели тези факти за принадлежност на

посланиците на Държавна сигурност е дълбоко невярна. Първо, в нито една биография на въпросните посланици не е посочено, че те са сътрудничили на репресивния апарат на БКП. Очевидно факт, с който самите те не се гордеят, иначе не би имало логика да го крият. Между впрочем самият Георги Първанов спести през 2001 г. на гласоподавателите на президентските избори през 2001 г. и пет години по-късно факта за своята лична агентурна принадлежност като секретен сътрудник под псевдонима „Гоце“ на Първо главно управление на ДС, ставал публично известен с обявяването му от комисията по досиетата през 2007 г. Второ, как така западните страни са знаели за тези факти от миналото на посланиците, а българските граждани ги научиха едва през декември 2010 г.? И трето, защо при назначаването на тези посланици Първанов не е посочил нито веднъж публично, че тези хора са работили за ДС, а ги изкарва патриоти едва след като тези факти станаха обществено достояние?

Държавният глава не е отговорил на подобни въпроси, но той в момента е зает с друга работа – ударно чете досиетата на посланиците (по неговите думи от миналата седмица вече е прочел половината), за да използва и това за аргумент в своя ползва. Първанов обяви, че е готов да подпише указ за освобождаването само на един от посланиците с досие на сътрудник на ДС, защото от представените материали имало неща, които били укорими от морална гледна точка и имало основание за освобождаването му. Морал ли? Възможно ли е Първанов да разчита, че някой ще го чуе, като говори за морал, след като самият той е сред кръга на лицата, за чието агентурно минало обществото разбира не от самия него, а от решението на комисията по досиетата.

И тук трябва ясно да се каже, че 2011 г. не е 2007 г., че не става въпрос за спасяване на личния имидж на президента, на една група дипломати, а за имиджа на България пред света. Упорството на Първанов по казуса с агентите в българската дипломация обрича държавата на външнополитическа и икономическа изолация. Показателно в това отношение приемането на самия президент, след като през лятото на 2007 г. стана известно, че е бил секретен сътрудник на комунистическото разузнаване. Той не е канен на официално посещение да представлява българската държава в качеството си на държавен глава във влиятелни страни от съюзниците на България в НАТО и Европейския съюз като САЩ, Германия, Великобритания, Франция и др. Същата съдба очаква и посланиците, разкрити като агенти на Държавна сигурност, ако останат в изпратените страни. Тяхното присъствие ще е само формално, а България отново ще изуми съюзниците си този път с факта, че 21 години след промените още не е успяла да се справи с комунистическото си минало.

*Резидентът е високо квалифициран и надежден секретен сътрудник на органите на ДС, чиято основна задача е да ръководи, възпитава и обучава агенти и доверени лица. За

Президент или (п)резидент*

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 03 Февруари 2011 11:13

резиденти да се вербуват идейно убедени и предани на партията и народната власт лица, предимно членове на БКП, които имат авторитет сред обществото, притежават висока обща култура, политическа и специална подготовка. Определение за резидент в строго секретна от особена важност заповед № I-30 на министъра на вътрешните работи за „Придобиването и използването на секретни сътрудници и доверени лица” от 30 май 1989 г.